

λως, ἐπὶ τῶν ὑποζυγίων: Ἐχει το τὸ ζωδόβολο κί ἀπαλονυχιάζει. Ἀπαλονυχιασμένος εἶν' ὁ μοῦλος καὶ δὲ δορεῖ νὰ πορπατῇ καθόλου.

ἀπαλονύχιασμα τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπαλονυχιάζω.

Τὸ νὰ ἀποκτήσῃ ὑποζυγίον τι ἀπαλοὺς ὄνυχας, νὰ προσβληθοῦν οἱ ὄνυχες του ἔνεκα τῆς κακοτοπίας.

ἀπαλόπειτρα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός καὶ τοῦ οὐσ. πέτρα.

Εἶδος μαλακοῦ λίθου εὐεργάστου, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖται ὡς παραστάς καὶ γωνιόλιθος: Ἐχει πολλές ἀπαλόπειρες ὁ τόπος. || Ἄσμ.

Ἐσοῦσα οἱ-ῖ-ἀπαλόπειρες καὶ τὰ σμαγδάλια ἀνοίγα.

ἀπαλοπόδης ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός καὶ τοῦ οὐσ. πόδι.

Ἀπαλονύχης 2, ὁ ἰδ.: Ὡ καμένη, ἀπαλοπόδα ποῦ 'σαι!

ἀπαλός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. κ. ἄ.) ἀπαλούς Εὐβ. (Λίμν. Στρόπον.) Στερελλ. (Λεπεν.) ἀπαός Α.Ρουμελ. (Καρ.) ἀπαλὲ Τσακων. ἀπαλὸ Ἀπουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Σολέτ.) ἄπαλός Κάλυμν. Κύπρ. Πόντ. (Ὁφ.) Σίφν. ἄπαλὸ Ἀπουλ. ἀπάλη ἡ, Κρήτ. Σκῦρ. ἀπαλή Πελοπν. (Λακων. Μάν. Οἶν.) ἀπάλ' Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀπάλ' τό, Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπαλός. Περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν τύπ. ἀπαλος, ἀπαλή ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶ 46 (1935) 3, περὶ δὲ τοῦ τύπ. ἀπάλη πβ. ἀρχ. γαληνός - γαλήνη κτθ.

Α) Ἐπιθετικ. **1)** Μαλακός, τρυφερός κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Σολέτ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἀπαλὸ δέσμα - μάγουλο - μαλλί - πᾶπλωμα - στρώμα - χέρι - ψωμί. Ἀπαλὴ ζύμη κοιν. *Μ'* τὰ 'καμι οὐ φοῦρνους ἀπαλὰ τὰ ψουμὰ Σάμ. Ἀπαλὸν κρέας (χωρὶς κόκκαλα) Κοτύωρ. Τραπ. Χῶμαν ἀπαλὸν Χαλδ. Τὸ χιόνι . . . σκέπαζε μ' ἕνα ἀπαλὸ κί ἀφραῖτο πᾶπλωμα τοὺς δρόμους καὶ τοῖς αὐλῆς Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 243 || Φρ. Ἀπαλὰ κρέατα (οἱ γλουτοὶ) Κοτύωρ. || Ποιήμ.

Τώρα ποῦ τούτη | ἡ κόρη φαίνεται,

τὸ χόρτο γένεται | ἄνθι ἀπαλὸ

ΔΣολωμ. 179

Θέλω τὰ γελαστά σου τὰ χειλᾶκια,

θέλω τὴν ἀπαλή σου ἀγκαλιά

ΓΔροσίν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ'Αποστολίδ. 84. Ἡ σημ. ἀρχ. Ἰδ. Ὁμ. Γ371 «ἄγχε δέ μιν πολὺκεστος ἱμᾶς ἀπαλὴν ὑπὸ δειρὴν» καὶ Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 1063 «ὥστε κρέ' ἔδεσθ' ἀπαλὰ καὶ καλά». Συνών. ἀνάπαλος 1. **2)** Ὁ χαλαρῶς στριμμένος, ἐπὶ νήματος Εὐβ. (Κάρυστ. Λίμν. Στρόπον.) Ρόδ. Σῦρ. (Ερμούπ.): *Με τὴ μπαμπακόροκα νέθεις πολὺ μαλλί καὶ ἀπαλον Λίμν. Θὰ δὸν γνέσου ἀπαλον Στρόπον. Ἀπαλὴ κλωστή Ρόδ. Πβ. ἄκλωστος 1.* **3)** Ὁ ἀραιῶς ὑφασμένος Εὐβ. (Κάρυστ.): Ἀπαλὸ παννί. Συνών. ἀγανός 3, ἀνάγλυκος 3, ἀναλυτός 2, ἀνάραιος 1(α), ἀραιός, ἀντίθ. κρουσιός, πυκνός, σφιχτός. **4)** Μαλακός, ἀδύνατος, ἐλαφρός, ἐπὶ οἶνου Πελοπν. (Καλάβρυτ. Ὀλυμπ. Σουδεν.): *Εἶν' ἀπαλὰ τὰ κραδιὰ ἐδῶ Καλάβρυτ. Σουδεν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Ἰδ. Ἀθην. 1, 27 C «Ταραντίνος δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ κλίματος τούτου πάντες ἀπαλοί, οὐ πλῆξιν, οὐ τόνον ἔχοντες, ἡδεῖς, εὐστόμαχοι» (Ταραντίνος ἐνν. οἶνος).*

5) Οὐχὶ σφοδρός, ἀσθενής, ἐπὶ βροχῆς Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Ἦρθε μὲ μπόρα ἀπαλὴ Καλάβρυτ. Εἶνι βρονχὴ ἀπαλὴ Αἰτωλ.* **6)** Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου μόλις λαμβάνει τις αἰσθησιν, οὐχὶ ἐνοχλητικός, εὐχάριστος

σύνθηθ.: Ἀπαλὸς μπάτης. Ἀπαλὸ ἀεράκι σύνθηθ. Χάιδευσ τὸ πρόσωπό μου μὲ τὸν ἀπαλὸ ἀνασασμό του Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 233. **7)** Οὐχὶ συνεκτικός, ὑδαρῆς Εὐβ. (Κάρυστ.): Ἀπαλὰ γινήκανε τ' ἀβγά. Συνών. μελᾶτος, ἀντίθ. σφιχτός. **8)** Ὑγρός, κυρίως ἐπὶ ἐδάφους μαλακοῦ Κρήτ. Πελοπν. (Λάστ.): *Νὰ κάμωμε ἕνα ζευγάρι το' ἐλαιὲς ἐδὰ ποῦ 'ναι ἀκόμη ἀπάλες (βραχυλ. ἀντί: ποῦ 'ναι ἀκόμη τὸ χῶμα των ἀπαλὸ) Κρήτ.* **9)** Μεταφ. γλυκύς, ἥσυχος, πρῶτος Ἀνδρ. Κάλυμν. Κρήτ. Στερελλ. (Λεπεν.) **10)** Νωθρός, ὀκνηρός, ῥάθυμος Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ. Πελοπν. (Γορτυν. Λάστ. Τριφυλ.) Ρόδ.: *Γιατ' εἶσαι ἔτοι ἀπαλός; Τριφυλ. || Φρ. Ἀπαλὴ καρδιά (ἀμελής, ἀδρανὴς ἄνθρωπος) Κρήν. || Ἄσμ.*

Ἄν εἶν' καλὸς ὁ μαῦρος σου, φτάν-νεις τοὺς 'ς τὰ στεφάνια, ἂν δένον κ' εἶναι ἀπαλός, φτάν-νεις σὰν 'ποβλοήσουν

Ρόδ. Συνών. ἀνάπαλος 2. **11)** Ἀνόητος, εὐήθης Ἀνδρ. Παξ. Πελοπν.

Β) Οὐσ. **1)** Τὸ μὴ στερεοποιηθὲν ἀκόμη μεσοδιάστημα τῶν βρεγματικῶν καὶ μετωπιαίων ὀστέων τοῦ κρανίου βρέφους κοιν.: *Τ' ἀπαλὸ τοῦ παιδιοῦ δὲν ἔπῃξεν ἀκόμη κοιν. Τ' ἀπαλὸν τοῦ παιδιοῦ 'ἐν τὸ τανοῦν, γιατί εἶναι κακό, 'ἐν γένεται ἔξυπνον τὸ παιῖ Ρόδ. Πάνω 'ς τ' ἀπαλὸν ἐνέμεσεν σπυρὶ Κάρπ. Συνών. ἀπαλούδι 1.* **β)** Κεφαλὴ Σῦρ.: Φρ. Ἀνάφτει τ' ἀπαλὸ μου (ὀργίζομαι).

2) Μὴ ἁλισθηθεὶς ἀκόμη νωπὸς τυρός, νεοπαγὴς τυρός Μακεδ. (Κοζ.) Πελοπν. (Λακων. Μάν. Μεσσ. Οἶν.) Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ.) Σκῦρ.: *Ἐχουν τὸ γάλα 'ς ἕνα καζάνι, ρίχτουν μέσα τὴν πυτιὰ καὶ τὸ γάλα πῆζει καὶ γίνεται ἀπαλή Μάν. Ἡ ἀπαλὴ εἶναι ἀλαφρεῖα 'ς τὸ στομάχι Μεσσ. Νὰ πάρωμε τυρὶ ἀπαλή νὰ κάμωμε τυρόπιττα Λακων. Πῆμα 'ς τ' μάντρα τοαὶ μᾶς φ'λέγανε ἀπάλη Σκῦρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Ἰδ. Φιλόξ. παρ' Ἀθην. Δ. 147 E «ὁμοσύζυγα δὲ ξανθὸν τ' ἐπεισῆλθεν μέλι καὶ γάλα σύμπακτον, τό κε τυρὸν ἄπας τις ἦμεν ἔφασχ' ἀπαλόν, κηγὼν ἐφάμαν». Συνών. μαλάκα.*

3) Θηλ., τὸ πῖαρ τὸ σχηματιζόμενον πρὶν βράσῃ τὸ γάλα Πελοπν. (Λακων.) Συνών. τσίπα. **4)** Θηλ., πιθανῶς τὸ φυτὸν ἀπαλάκι, ὁ ἰδ. Κρήτ. (Βιάνν.) **5)** Θηλ., ψιλὸν ἄλευρον Σκῦρ. **6)** Θηλ., ἡ διαδεχομένη τὴν κακοκαιρίαν καλοκαιρία Μακεδ. (Καταφύγ.) **7)** Συνήθως κατὰ πληθ., ἀσθένεια τῶν οὐλῶν καὶ τοῦ οὐρανίσκου ἐπιφέρουσα ἀδυναμίαν τοῦ πάσχοντος νὰ φάγῃ ἢ νὰ πῖν, κυρίως ἐπὶ ζῴων Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Κύθηρ. Σῦρ. Χίος: *Ἦπέσανε τ' ἀπαλὰ τοῦ ζοῦ Κρήν. Ἐχει τ' ἀπαλὰ του Κύθηρ. Ἐφερά σου τὸ μουλᾶρι νὰ μοῦ τὸ γιατροῦρης, γιατί ἔχει πάλι τ' ἀπαλὰ του Κρήτ. || Φρ. Ἐπέσα δ' ἀπαλὰ μου ν' ἀνημένω (ἐπὶ παρατεταμένης προσδοκίας) αὐτόθ. **8)** Μαλακός κριθίνος ἄρτος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν φρυγόμενον εἰς τὸν φοῦρνον Θήρ. Κάλυμν. Πελοπν. (Λακων.): Ἄσμ.*

Ταριρὶ τοῦ λέγανε | τοαὶ μοῦ τὸ παδρεύγανε

τοαὶ τοῦ δῶνανε προυτοᾶ | ἕνα γόστουνο κουτοᾶ

το' ἕνα φοῦρνο ἀπαλὰ

(βαυκάλ. γόστουνο = κόσκινο) Θήρ. Πβ. ἀπαλουδάκι.

9) Οὐδ. ἡ ψίχα τοῦ ἄρτου Ἡπ.

ἀπαλοσίτι τό, πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀπαλόσιτος.

Ποικιλία σίτου τοῦ ἡμέρου. Συνών. ἀλευρίτης 1, βλαχόσταρο. **[**]**

ἀπαλοταριὰ ἡ, ἀμάρτ. ἀπαλοταρέα Κάρπ. (Ἐλυμπ.

κ. ἄ.) ἀπαλοταρά Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός καὶ τοῦ οὐσ. ταρός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὰ

